

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ
 31 П бр. 2733/13
 БЕОГРАД
 Устаничка 14

У ИМЕ НАРОДА

ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ, судија појединац Весна Мاستиловић у парници по тужби Гвоздић Мирка из Новог Београда, ул. Нехруова бр. 93/61 против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, ул. Др Александра Костића бр. 9, ради накнаде штете, вредност предмета спора 400.390,32 динара, по одржаном рочишту за главну расправу дана 05.06.2014. године, донео је

ПРЕСУДУ

I Одбијају се приговор туженог да је суд апсолутно ненадлежан за поступање у овој правној ствари и предлог туженог да суд овај поступак прекине до правоснажног окончања поступака пред Управним судом у Београду.

II Делимично се усваја тужбени захтев па се обавезује тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да тужиоцу на име мање исплаћених пензија за период од децембра 2009. године до закључно са јануаром 2014. године исплати 286.260,77 динара све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка ове пресуде.

III Одбија се као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тужилац тражио да суд обавезе туженог Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да му на име мање исплаћене пензије за период од јануара 2008. године закључно са новембром 2009. године плати износ од 114.129,55 динара.

IV Одбија се као неоснован тужбени захтев у делу у коме је тужилац тражио да су добавеже туженог Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да тужиоцу на досуђени износ од 286.260,77 динара плати затезну камату.

V Обавезује се тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да тужиоцу накнади трошкове спора у износу од 39.808,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка ове пресуде.

Образложење

Тужилац је у тужби и током поступка навео да је корисник права на старосну пензију, које право је остварио код Фонда за социјално осигурање војних осигураника до 1.1.2012. године, а од тада код туженог, који је преузео имовину, права и обавезе Фонда СОВО у погледу пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, да месечни

износ пензије тужиоцу чини производ броја бодова за обрачун пензије и вредности бода, и да је по решењу Фонда СОВО СП бр.089328 УП-1 од 28.11.2007. године, усклађена тужиочева пензија са тада важећим прописима и да је тужени то усклађивање испоштовао. Даље је навео да је чланом 193 Закона о Војсци Србије ("Сл. гласник РС", бр. 116/2007) који је ступио на снагу 1.1.2008.године, прописано да се усклађивање пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, па је тужени био дужан да у складу са чланом 5 став 1 Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника ("Сл.лист СРЈ бр.36/94 и 42/02), изврши усклађивање пензије тужиоцу за 11,06% почев од 1.1.2008.године, а према решењу Фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од 25.јануара 2008. године, које је објављено у "Службеном гласнику РС", бр. 20/2008 од 19.2.2008.године, и да на тако утврђену вредност бода примени наредна повећања, што до данас није учинио јер је војним пензионерима током 2008.године пензија незаконито увећана за мањи проценат, па у овом спору тужилац тражи разлику пензије између процента увећања од 11,06% и пензије која му је била исплаћена у периоду од 1.1.2008. закључно са јануаром 2014. године. Поднеском од 07.04.2014. године тужилац је ускладио тужбени захтев са налазом вештака. На рочишту за главну расправу одржаном дана 05.06.2014. године предложио је да суд усвоји тужбени захтев а трошкове поступка је тражио и определио.

Тужени РФ за ПИО је у одговору на тужбу и током поступка, оспорио тужбу и тужбени захтев и по основу и по висини. Истакао је приговор апсолутне ненадлежности суда уз образложење да се о праву на ванредно усклађивање пензија решава у управном поступку у којем директор Фонда решава о захтеву за ванредно усклађивање пензије за 11,06%, па је предложио да, у случају да суд овај приговор оцени као неоснован, прекине парнични поступак док се о праву на ванредно усклађивање од 11,06%, не реши у управном поступку и спору јер само коначно и правоснажно решење надлежног органа представља основ за исплату пензије. Даље је навео да тужилац нема право на ванредно усклађивање пензије које је извршено решењем туженог од 25.1.2008. године, а које се односи на осигуранике запослених, а не на војне пензионере, с обзиром да је усклађивање извршено од стране РФ за ПИО које се односи на кориснике права код овог Фонда а не код Фонда за СОВО и то на основу одредбе члана 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, према којој је за ванредно усклађивање пензија неопходно да је просечан износ пензија корисника у осигурању запослених, исплаћен за претходну годину, мањи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години. Просечне пензије војних корисника у 2007. години, износиле су 95,20% од износа просечне зараде запослених у Републици тако да није било услова за ванредно усклађивање у јануару 2008. године, а имајући у виду и да корисници војних пензија нису били у систему пензијског и инвалидског осигурања у току 2007.године. Поред тога, навео је да су према одлуци министра одбране од 20.03.2008.године, пензије војних пензионера за 2007.годину биле увећане за 4,2% са применом од 1.01.2008.године, те да војни пензионери примају увећану пензију за период за који се потражује накнада и да због тога тужилац нема право на разлику увећања до 11,06%. Противио се вештачењу, а уколико суд одреди вештачење, предложио је да предмет вештачења буде и чињеница да ли је тужилац примао пензију у износима према коначном и правоснажном решењу, те да ли је просечна пензија тужиоца у 2007.години, износила мање од 60% нето зараде у РС за 2007. годину. Истакао је да је цивилним пензионерима усклађивање пензија вршено директном применом решења Фонда ПИО о број 181-431/08 од 25.1.2008.године, а појединачно решење је доношено само за оне пензионере који су то тражили. Обзиром да је исплата пензија тужиоцу вршена у складу са правоснажним појединачним актом, сматра да нема неправилног и незаконитог рада туженог. Оспорио је и тужбени захтев у

погледу камате јер иста почиње да тече од подношења тужбе сходно одредби члана 279 став 3 ЗОО. Истакао је и приговор недостатка пасивне легитимације за период до 31.12.2011. године, као и приговор застарелости тужбеног потраживања сходно одредби члана 372 став 1 ЗОО. Предложио је да суд одбије тужбени захтев као неоснован, а трошкове поступка је тражио у висини судске таксе за одговор на тужбу.

Рочиште за главну расправу дана 05.06.2014. године одржано је у одсуству уредно обавештеног пуномоћника туженог.

Одлучујући о предлогу да се овај поступак прекине до окончања управних поступака, суд је закључио да је овај предлог неоснован јер нису испуњени разлози за прекид из чл. 222 и 223 ЗПП-а. Ово због тога што управни поступак, па ни поступак који би евентуално тужилац покренуо када је у питању овај конкретан предмет спора, није претходно питање за ову парницу. Односно, чак и тужилац који је покренуо појединачни управни поступак, може у овој правној ствари да покрене и парнични поступак, и то како у току трајања тог управног поступка, тако и по његовом негативном окончању за тужиоца. Такође, уколико то не жели, тужилац уопште не мора да води и покреће управни поступак, већ може директно да покрене и води само парнични поступак.

Није основан ни приговор апсолутне ненадлежности суда, обзиром да је парнични суд надлежан да поступа у овим парницама, исто као што су и управни орган и Управни суд, надлежни да поступају по суштински истим споровима уколико конкретни тужиоци одлуче да их воде, паралелно, пре или након парничног поступка а што произлази из одлука Уставног суда које имају опште обавезујући карактер. Наиме, одлуком Уставног суда Уж 5287/2011 од 19.12.2012.године, усвојена је уставна жалба Радомира Милосављевића и утврђено је да је пресудом Вишег суда у Нишу Гж 2692/11 од 22.9.2011.године (којом је потврђена пресуда ОС Ниш П 13382/10 од 26.5.2011.године) повређено право на правично суђење подносиоца уставне жалбе и наложено је Вишем суду у Нишу да понови поступак по жалби изјављеној против пресуде ОС Ниш П 13382/10 од 26.5.2011.године (којом је одбијен тужбени захтев тужиоца Радомира Милосављевића против туженог Фонда ПИО када је у питању разлика војних пензија од 1.1.2008.године па надаље, уз наводе да о предметном тужбеном захтеву-разлици пензија треба да одлучи управни орган и управни суд у поступку који треба да покрене тужилац, а не парнични суд, те да стога тужилац није претрпео штету о којој одлучује парнични суд) уз наводе Уставног суда да не стоје образложења парничних судова да не постоји правни основ по коме тужилац може да тражи утужену исплату разлике пензија у парничном поступку, јер издавање појединачног решења о усклађивању пензије за утужени период у управном поступку није предуслов за исплату усклађене пензије по Закону о Војсци и Закону о пензијском и инвалидском осигурању, јер је ово усклађивање требало извршити по службеној дужности, а пензионерима издати појединачна решења само ако они то траже, те да стога парнични суд треба мериторно да одлучује директном применом Закона о Војсци РС и Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Истовремено, Уставни суд је другом својом одлуком Уж 2666/2011 од 23.5.2012.године усвојио уставну жалбу Радоја Жарковића и утврдио да је пресудом Управног суда У 22662/10 од 21.4.2011.године (којом је суштински било потврђено решење комисије Фонда Сого од 28.10.2010.године) повређено право на правично суђење и наложено је том Управном суду да понови поступак по тужби изјављеној против другостепеног решења Комисије Скупштине фонда Сого од 28.10.2010.године (којом је био одбијен као неоснован захтев Радоја Жарковића да му се изврши увећање пензије за 11,06 % за период од 1.1.2008.године па надаље), уз наводе Уставног суда да управни органи и суд нису правилно применили Закон о Војсци и Закон о пензијском осигурању када су одбили као неоснован захтев тужиоца, јер је одлука Фонда ПИО од 25.1.2008 била општи акт који је требало применити на све

осигуранике на које се односио Закон о пензијском и инвалидском осигурању. Овакав став Уставни суд је заузео и у одлуци Уж 8405/2013 од 4.12.2013.године, којом је усвојио уставну жалбу Николе Кнежевића и утврдио да су пресудом Управног суда У 10614/13 од 25. септембра 2013. године, повређена права подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и на једнаку заштиту права из члана 36, и којом одлуком је поништена наведена пресуда и наложено је да надлежни суд донесе нову одлуку о тужби подносиоца уставне жалбе. У овој одлуци, Уставни суд је, полазећи од раније изложених правних схватања Уставног суда, посебно нагласио да се испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није могла одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 1. јануара 2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених, те да чињеница да се ванредно усклађивање пензија односило на 2007. годину у којој су војни осигураници били у посебном систему социјалног осигурања у оквиру режима Закона о Војсци Југославије, није смела утицати на обавезу надлежног Фонда да, по службеној дужности, изврши ванредно усклађивање пензија војним осигураницима у истом проценту као и корисницима пензија у осигурању запослених. На овај начин, Уставни суд је, кроз своје одлуке, практично наложио и парничном и Управном суду да мериторно поступају у истој правној ствари, и то у зависности од одлуке сваког тужиоца да ли ће покренути само парнични, или само управни, или најпре парнични па управни, или најпре управни па парнични поступак или истовремено и парнични и управни поступак. Парнични судови, као и управни органи и Управни суд, су дужни да из поштују одлуке Уставног суда, односно да парнични суд суди по предметним тужбама, а да управни органи и Управни суд истовремено одлучују по чињенично истим захтевима војних пензионера.

Из наведених разлога, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда у смислу чл. 15 ЗПП-а. У конкретном случају, по оцени суда основ тужбеног захтева је накнада штете због ускрађивања потпуне исплате пензије од стране туженог, односно незаконитог и неправилног рада правног лица, у складу са чланом 172 став 1 ЗОО, па одлучивање о предметном тужбеном захтеву спада у судску надлежност.

Суд је ценио и истакнути приговор застарелости потраживања па је нашао да је овај приговор делимично основан. Ово стога што парнични суд, када је у питању рад државних и управних органа може да одлучује само ако је таквим радом за тужиоца настала штета те се овде мора примењивати искључиво рок застарелости који се односи на настанак штете који је прописан чл.376 Закона о облигационим односима а који одређује да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и лице које је штету учинило а у сваком случају ово потраживање застарева за 5 година од када је штета настала. У конкретном случају, објективни рок застарелости од 5 година од дана када је штета настала, почиње тећи од дана када је решење Фонда ПИО од 25.1.2008.године објављено у Службеном гласнику РС 20/2008, тј дана 19.2.2008.године. Субјективни рок застарелости од 3 године, по мишљењу суда, почиње тећи од оног дана када је тужилац примио пензију за јануар 2008. године јер је тог дана могао да сазна да његова пензија није увећана за 11,06% у складу са цитираним решењем туженог и тог дана тужилац је сазнао и за штету коју је претрпео због тога што му незаконитим радом државног органа пензија није увећана. Ово стога што се ради о једноставној рачунској операцији која подразумева само увећање исплаћеног износа за наведени проценат а не било какво множење броја бодова коефицијентом и слично, па такву рачунску операцију може да изведе чак и лице без формалног образовања па је поготову могао да је изведе и тужилац. Тужиоцу је пензија за јануар 2008. године исплаћена 20.02.2008. године а тужбу у овом спору је суду предао

15.01.2013. године и тиме је прекинуо рок застарелости, тако да су сва његова потраживања доспела закључно са **новембром** месецом 2009. године застарела пре подношења тужбе, па је суд применом цитиране законске одредбе донео одлуку као у изреци под III. Тужилац у поднеску од 07.04.2014. године, којим је коначно поставио тужбени захтев, није навео појединачне месечне износе разлика у пензији чију исплату тражио у оквиру периода од 01.01.2008. године до 31.01.2014. године већ је тужбени захтев поставио на укупно 400.390,32 динара за цео тај период а суд је читањем налаза судског вештака Милоша Милетића утврдио висину потраживања за појединачне месеце и нашао да укупно потраживање за период у коме је тужбени захтев застарео – за период од 01.01.2008. године до 30.11.2009. године износи 114.129,55 динара и за тај износ је тужбени захтев одбио.

Одлучујући о незастарелом делу тужбеног захтева суд је извео све доказе које је сматрао битним за доношење одлуке у овом спору па је њиховом оценом у смислу одредбе чл.8 Закона о парничном поступку као и оценом навода парничних странака утврдио следеће чињенино стање:

Читањем решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП бр. 089328 УП-1 од 28.11.2007.године, утврђено је да је пензија тужиоца усклађена на 4141,880 бодова, односно 85 % пензијског основа почев од 1.10.2005. године, према важећим елементима пензијског основа.

Читањем решења Фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008.године од 25.1.2008.године, које је објављено у Службеном гласнику РС", бр. 20/2008 од 19.2.2008. године, утврђено је да су усклађене пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224 Закона о пензијском и инвалидском осигурању од 1. јануара 2008. године за 11,06%, и да ће се исплата усклађене пензије и новчаних накнада по овом решењу вршити од 1. јануара 2008. године, да је решење донето на основу члана 70 став 4, члана 76. став 2, члана 81, члана 224 став 2. и члана 244. став 7. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/03, 64/04 - УС, 84/04 - др. закон, 85/05, 101/05 - др. закон и 63/06 - УС), члана 73 став 1. тачка 2. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 85/05).

Читањем одлуке Фонда СОВО 10506-3 од 20.3.2008.године, утврђено је да је извршено годишње усклађивање војних пензија војних осигураника остварених по Закону о Војсци Југославије, те да новчана вредност бода за обрачунавање пензија корисника војних пензија почев од 1.1.2008.године износи 9,40 динара.

Читањем одлуке Фонда СОВО од 29.9.2011.године, утврђено је да је у истој наведеном да ванредно усклађивање пензија од 11,06 % почев од 1.1.2008 није основано јер се решење Фонда ПИО 01 бр 181-431/08 од 25.1.2008.године, односи искључиво на усклађивање пензија корисника који право на пензију остварују преко тог фонда.

Читањем налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Милоша Милетића од 25.02.2014. године суд је утврдио разлике између пензија које је требало да буду исплаћене тужиоцу директном применом решења Фонда ПИО 01 бр.181-431/08 од 25.01.2008. године и пензија које су исплаћене тужиоцу према цитираном решењу о усклађивању Фонда за СОВО од 28.11.2007.године, за период од децембра 2009. године закључно са јануаром 2014. године и то у укупном износу од 286.260,77 динара с обзиром да је тужилац накнаду штете за овај период тражио у збирном износу а не у

појединачним месечним износима па ни суд није био дужан да утврђује појединачне месечне износе.

Суд је у потпуности поверовао налазу вештака нашавши да је налаз исцрпан, јасан и подрбно образложен.

На основу изведених доказа суд је утврдио да је тужилац војни пензионер, да јој је решењем Фонда СОВО од 28.11.2007. године извршено усклађивање пензије на 4141,880 бодова почев од 01.10.2005. године. На основу овог решења о усклађивању, тужиоцу је до 1.1.2008.године, Фонд СОВО правилно и потпуно исплатио целокупну пензију. Почев од 1.1.2008.године па надаље, Фонд СОВО је тужиоцу (и свим осталим војним пензионерима) пензије требало да усклађује не више према одредбама Закона о Војсци (као до тада), већ искључиво према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је прописивао да, уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике Србије у претходној години, пензије (и то свих пензионера на које се у 2008.години односио тај закон - пензионера у осигурању запослених, пољопривредника, самосталних делатности и војних осигураника) ће се ванредно ускладити од 1.јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. На основу тога, Фонд ПИО (који је на дан 1.1.2008.године па надаље био надлежан за обрачун и исплату пензија пензионерима у осигурању запослених, пољопривредницима и самосталних делатности) је донео свој општи акт-решење од 25.1.2008.године којим је пензије свих својих пензионера (запослених, пољопривредника и самосталних делатности) почев од 1.1.2008.године, ванредно увећао за 11,06 %, обзиром да је пре тога Фонд ПИО утврдио да су просечне нето пензије пензионера запослених у 2007. години биле за 11,06 % ниже од просечне нето зараде запослених у Србији. Фонд ПИО је ово увећање од 11,06 % исплатио и свим пензионерима пољопривредницима и самосталних делатности, иако њихове пензије није узимао у обзир приликом рачунања просечне нето пензије запослених у 2007.години, јер је Закон обавезивао Фонд ПИО да тако уради. Том приликом, Фонд ПИО је пензију увећању за 11,06 % исплатио свим својим пензионерима (запосленим, од самосталних делатности и пољопривредника), без обзира што су конкретне појединачне пензије неких од њих 2007.године биле веће од 60% просечне нето зараде запослених у Србији, јер је Закон налагао Фонду ПИО да тако уради. При томе, Фонд ПИО је ово увећање од 11,06 % исплатио свим својим пензионерима директном применом свог Решења од 25.1.2008 (тј није доносио појединачна решења пензионерима о праву на ово увећање осим онима који су то изричито тражили) и то решење од 25.1.2008 Фонд ПИО није лично уручивао свим пензионерима, већ га је 19.2.2008.године објавио у Службеном гласнику РС, а све ово јер је Закон налагао Фонду ПИО да овако уради. Када је рачунао проценат од 11,06 %, Фонд ПИО није у обзир узимао ни просечне пензије војних пензионера, будући да су они до 1.1.2012.године, представљали посебну категорију пензионера (тј они се тек од 1.1.2012.године, сматрају делом пензионера запослених), тј нису били део категорије пензионера «запослених» према одредбама Закона. Уместо да је све војне пензије, почев од 1.1.2008.године, увећао за 11,06 %, Фонд СОВО је, мимо законских прописа, својом општом одлуком од 20.3.2008.године (коју није достављао сваком војном пензионеру) вредност бода војних пензионера повећао на 9.40 динара, што конкретно значи да је Фонд СОВО на овај начин војне пензије, па и војну пензију тужиоца из његовог решења о усклађивању од 28.11.2007. године, увећао за само 4,21 %, уместо законом предвиђених 11,06 %. Такође, Фонд СОВО је својим општим решењем од 29.9.2011.године, војним пензионерима одбио право на увећање пензије од 1.1.2008.године за 11,06%. Након овога

је Фонд ПИО постао надлежан за обрачун и исплату војних пензионера (који су тада постали и део категорије пензионера запослених) за период од 1.1.2012. године па надаље, и тада је Фонд ПИО «наследно» дугове Фонда Сово према војним пензионерима за период од 1.1.2008. године до 31.12.2011. године. На овај начин, тужени је причинио штету тужиоцу у незастарелом делу потраживања за накнаду штете и то за разлике у пензијама које су му исплаћене и на чију исплату је имао право почев од децембра 2009. године па закључно са јануаром 2014. године.

Према чл. 193 Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС број 116/07 и 88/09), који је ступио на снагу 1.1.2008. године, усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог Закона, као и пензија остварених по његовом ступању на снагу, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, а чл. 197 став 2, наведеног Закона, стављена је ван снаге одредба чл. 261 Закона о Војсци Југославије, који је регулисао начин усклађивања војних пензија и према којем је било одређено да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија на основу овог члана доноси Савезни министар за одбрану. Сходно горе наведеном, тужени је, на основу члана 5 Уредбе о начину остваривања и престанка права из ПИО војних осигураника, био дужан да по службеној дужности изврши усклађивање износа војних пензија за 11,06% почев од 01.01.2008. године, у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, а како то није учинио, тужиоцу је причинио штету у висини разлике између износа исплаћених пензија и износа које је био дужан исплатити у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Чланом 1 Уредбе о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, прописано је да се уредбом уређује обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Изузетно од послова пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, Републички фонд ПИО обављаће административно-техничке послове у вези са судским предметима по основу доспелих неизмирених новчаних потраживања војних корисника, насталих по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, и водиће посебну евиденцију о средствима неопходним за намирење по основу принудне наплате предметног дуга, која ће му бити благовремено обезбеђена. У члану 4 наведене Уредбе, прописано је да су обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених утврђени Програмом о преузимању послова обезбеђивања и спровођења права из пензијског и инвалидског осигурања Фонда за социјално осигурање војних осигураника од стране Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Одредбом чл. 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, број 101/10), прописано је да послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника, на дан 1. јануара 2012. године, преузима Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања односи се на право на пензију, право на додатак за помоћ и негу и право на новчану накнаду за телесно оштећење. Даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање преузеће имовину, обавезе и

запослене од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања. Обим и начин преузимања из става 3 овог члана ближе ће се уредити актом Владе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона. Изузетно од става 3 овог члана, преузимање се не односи на обавезе доспелих а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, утврђених у члану 193 став 2 Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС", бр. 116/07 и 88/09), а насталих до ступања на снагу овог закона, за које ће се средства обезбедити у буџету Републике Србије, у складу са законом и посебним актом Владе.

Одредбом чл. 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Сл Гласник РС 85/2005 од 6.10.2005) прописано је да, уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 1. јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. Ово ванредно усклађивање може се примењивати најдуже три године од дана почетка примене овог закона.

Одредбом чл. 63 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Сл Гласник РС 85/2005 од 6.10.2005), прописано је да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање самосталних делатности и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника, који су основани Законом о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 27/92, 82/92, 28/95 и 12/96) и наставили са радом у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 52/96, 46/98, 29/01 и 80/02) и Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/03, 64/04 и 84/04), на дан 1. јануара 2008. године, постају један фонд - Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, организован као једно правно лице са статусом организације за обавезно социјално осигурање у коме се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања и обезбеђују средства за ово осигурање. Финансијско пословање Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање обављаће се путем три подрачуна: осигураника запослених, осигураника самосталних делатности и осигураника пољопривредника до 1. јануара 2011. године, а од тог дана - путем једног рачуна.

Одредбом члана 10 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, предвиђено је да су обавезно осигурана лица: запослени, лица која самостално обављају делатност и пољопривредници, а одредбом чл.11 наведеног закона, у осигуранике запослене, почев од 1.1.2012.године, сврстана су и професионална војна лица према прописима о Војсци Србије.

Примењујући цитиране законске прописе на утврђено чињенично стање, суд је закључио да је тужбени захтев основан у незастарелом делу потраживања за накнаду штете па је одлучио као у изреци пресуде под II. Наиме тужени је, без оправданог разлога у периоду од децембра 2009. године до јануара 2014. године вршио месечне исплате пензије у мањим износима од оних који тужиоцу, сагласно утврђеним пензијским основима и увећању пензије од 11,06% припадају, на који начин је тужиоцу проузроковао штету у укупном износу наведеном у ставу II изреке пресуде. За проузроковану штету, одговоран је, у смислу одредбе чл. 172 ЗОО, тужени Фонд ПИО као правно лице, које

сходно цитираним одредбама Закона о Војсци РС и Закона о пензијском и инвалидском осигурању, обезбеђује остваривање права и обавеза из социјалног осигурања војних осигураника односно које врши исплату пензија и других новчаних давања и њихово усклађивање за период од 1.1.2012.године па надаље, тј дугује за обавезе Фонда Сого до 31.12.2011. године, из којих разлога је усвојен тужбени захтев тужиоца према туженом Републичком Фонду за ПИО.

Суд је пошао од тога да се начин на који је питање усклађивања војних пензија било уређено до 1.1.2008. године, разликује од начина на који је то питање уређено након тог датума, када је ступио на снагу Закон о Војсци Србије. Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије престале су да важе одредбе Закона о Војсци Југославије, којима је било одређено да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија на основу овог члана доноси савезни министар за одбрану (члан 261), док је одредбом члана 193 став 1 Закона о Војсци Србије, прописано да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те је Закон о пензијском и инвалидском осигурању једини општи акт на основу кога се тим корисницима могу вршити усклађивања пензије, па и предметно ванредно усклађивање од 11,06%. У том смислу, акт о усклађивању пензија, који доноси надлежни орган организације у којој се остварују права из пензијског осигурања, по својој природи није општи акт, већ акт техничко-спроведбеног карактера донет у поступку извршавања законом утврђених обавеза Фонда. Њиме се не уређују права и обавезе осигураника, већ се, сагласно начину и методу утврђеном законом, одређују проценти усклађивања пензија, на основу званичних статистичких података. Испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није се могла одвојено ценити у односу војне осигуранике, јер су пензије остварене до 1. јануара 2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених. Стога, чињеница да се проценат ванредног усклађивања пензија за 2008. годину израчунавао на основу статистичких података о висини просечне нето зараде у 2007. години и висини просечне пензије у осигурању запослених у тој години у које нису урачунате и војне пензије значи само конкретизацију прописане методологије обрачуна и није смела утицати на обавезу надлежног Фонда да, по службеној дужности, изврши ванредно усклађивање пензија војним осигураницима у истом проценту као и корисницима пензија у осигурању запослених. Околност да приликом одређивања процента ванредног усклађивања пензија нису били узети у обзир износи војних пензија исплаћени у 2007. години, није основ да се одвојено цени постојање законских услова за ванредно усклађивање пензија само за категорију војних осигураника, имајући у виду да су ти корисници пензија у погледу права на усклађивање пензија почев од 1.1.2008. године били укључени у општи систем пензијског и инвалидског осигурања. По мишљењу суда, приликом обрачуна пензије, проценат од 11,06% се имао применити на вредност бода од 9,40 динара јер је то последња вредност редовног усклађивања војних пензија која је утврђена у складу са чл.261 ЗВЈ, а на основу Одлуке о усклађивању војних пензија за 2007. годину, и тужилац је укључен у општи систем пензијског и инвалидског осигурања са вредношћу бода од 9,40 динара које је остварио у систему у коме се до тада налазио.

Суд је ценно чињеницу да је Републички Фонд ПИО, почев од 1.1.2012.године, преузео имовину и запослене у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање од Фонда Сого, али је нашао да то не може утицати на другачије пресуђење. Ово стога што је изричито прописано да ће се средства Фонда ПИО користити и за намирење доспелих а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија по основу

делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада и за период пре 1.1.2012.године, тј за намирење свих раније доспелих потраживања насталих код Фонда Сово, утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије (и то за сва потраживања настала након 1.1.2008.године као дана ступања на снагу Закона о Војсци Србије у смислу чл. 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 101/10)), док ће се за сва потраживања настала код Фонда Сово пре 1.1.2008.године обезбедити средства буџетом РС под условима који ће бити прописани посебним законом о јавном дугу и актом владе РС, који ће бити донети у будућности (без прецизирања датума и периода доношења). Обзиром на изнето, произилази да је тужени Фонд ПИО пасивно легитимисан када је у питању целокупан тужбени захтев за разлику пензија од 1.1.2008.надаље, и то за период од 1.1.2008.године до 31.12.2011.године као преузиматељ обавеза Фонда Сово, а за период од 1.1.2012.године па надаље, као орган који обрачунава и исплаћује војне пензије.

Без утицаја су наводи туженог да је просечна нето пензија војних пензионера и просечна нето пензија тужиоца у 2007.години, била већа од 60 % просечне нето зараде запослених у Србији, обзиром да је законодавац изричито прописао да се исплата увећане пензије за 11,06 % морала извршити свим пензионерима тј. запосленим, пољопривредницима, самосталним делатностима и војним пензионерима, па чак и оним појединим пензионерима чија је пензија била већа од 60 % просечне зараде, те како је ово испоштовано када су у питању били пензионери у осигурању запослених, пољопривредници и самосталне делатности, нема законског оправдања да војни пензионери (међу њима и тужилац) буду изузетак.

Суд је мишљења да Уредба Владе РС (Службени гласник РС 79/08) не може утицати на другачије пресуђење, јер је том уредбом извршено ванредно усклађивање пензија за наредни период од 1.10.2008.године, које су и Фонд ПИО и Фонд Сово спровели према својим осигураницима у истом проценту решењима од 24.10.2008.године.

Нису основани наводи туженог да су на основу Закона о Војсци војне пензије за 2007.годину усклађене тако што је од 1.1.2008.године повећана вредност бода са 9,020 динара на 9,40 динара, јер је постављеним тужбеним захтевом тражена накнада штете у висини разлике између исплаћених пензија (са урачунатим повећањима), и пензије коју би тужени био дужан да исплати тужицу да јој је у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању извршио усклађивање за 11,06%. Наиме, Одлуком Министра одбране од 20.03.2008. године о усклађивању војних пензија за 2007. годину (Службени војни лист број 13/2008) извршено је усклађивање износа пензија војних осигураника остварених по Закону о Војсци Југославије са пензијама одређеним за 2007. годину тако што новчана вредност бода за обрачунавање пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара. Истом одлуком је предвиђено да ће се корисницима војних пензија који су право на исплату пензија остварили до 31.12.2007. године, обрачун и исплата разлике између усклађеног износа пензије овом одлуком и исплаћених износа извршити истовремено са исплатом дела пензије за март 2008. године. Одлука је донета на основу члана 196. Став 2. Закона о Војсци Србије у вези са чланом 261. Став 5. Закона о Војсци Југославије.

Одлука о камати као у изреци под IV донета је с обзиром да је тужилац накнаду штете за цео период за који је суд нашао да је штету претрпео и да захтев за њену накнаду није застарео, тражио на номиналну вредност мање исплаћене пензије почев од дана доспећа сваког појединачног месечног износа до дана исплате потраживања а тужбени захтев за главни дуг, као што је напред већ образложено, није поставио навођењем појединачних месечних износа разлике у пензијама већ је напротив исплату

штете за цео период тражио збирно, па како тужбени захтев не садржи појединачне месечне износе накнаде штете то суд тужиоцу камату није могао да досуди онако како ју је он тражио – почев од дана доспећа сваког појединачног месечног износа.

Суд је ценио и остале наводе и изведене доказе али их није посебно образлагао налазећи да су без утицаја на доношење другачије одлуке у овом спору.

Суд је одлуку о трошковима спора донео применом одредбе чл.153 ст.2, чл.154 и чл.163 Закона о парничном поступку па је тужиоцу досудио накнаду трошкова сразмерно износу којим је он успео у спору и то на име трошкова вештачења у износу од 8.000,00 динара, на име таксе на тужбу и пресуду у износу од по 15.525,00 динара по важећој Таксеној тарифи.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка исте Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

СУДИЈА
Весна Мاستиловић

